

PODSTAWOWE OPRACOWANIE EKOFIZJOGRAFICZNE

**DO ZMIANY MIEJSCOWEGO PLANU
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY CZAPLINEK OBEJMUJĄCEGO CZĘŚĆ OBSZARU
OBRĘBU EWIDENCYJNEGO BRO CZYNO**

OPRACOWANIE:
E-Projekt Karol Jaworski

Drawsko Pomorskie, wrzesień 2015 r.

SPIS TREŚCI

1	WSTĘP	3
1.1	PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA	3
1.2	Ogólna charakterystyka i zakres przestrzenny opracowania	3
1.3	Podstawy prawne, na których oparto sporządzone opracowanie ekofizjograficzne	4
1.4	Źródła informacji wykorzystane przy sporządzeniu opracowania ekofizjograficznego	6
2	CHARAKTERYSTYKA STANU ORAZ FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	8
2.1	ŚRODOWISKO I UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE.	8
2.1.1	Położenie terenu	8
2.1.2	Geologia. Geomorfologia	8
2.1.3	Gleby	9
2.2	Hydrografia	9
2.2.1	Wody podziemne	9
2.2.2	Wody powierzchniowe	9
2.3	Klimat	10
2.4	Szata roślinna	11
2.5	Fauna	15
2.6	Zagadnienia sozologiczne - źródła zagrożenia środowiska	15
2.6.1	Jakość powietrza	16
2.6.2	Hałas komunikacyjny drogowy	18
2.6.3	Jakość wód powierzchniowych	18
	Na terenie opracowania brak wpływów wód powierzchniowych.	18
2.6.4	Jakość wód podziemnych	18
2.6.5	Przekształcenia rzeźby terenu	19
2.6.6	Odpady	19
2.7	Wartości kulturowe.	19
2.7.1	Obszary i obiekty chronione	19
2.8	Krajobraz	20
3	POWIĄZANIA ORAZ PROCESY ZACHODZĄCE W ŚRODOWISKU	21
3.1	Dotychczasowe zmiany w środowisku	21
3.2	Powiązania przyrodnicze obszaru z jego otoczeniem	21
3.3	Ochrona prawna i planistyczna zasobów środowiska	21
3.3.1	Obiekty i obszary objęte ochroną zasobów przyrodniczych	21
3.3.2	Tereny zagrożone powodzią	25
4	OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA	26
4.1	Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji	26

4.2	Ocena stanu ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.	27
4.3	Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z uwarunkowaniami przyrodniczymi.....	28
5	WSTĘPNA PROGNOZA DALSZYCH ZMIAN ZACHODZĄCYCH W ŚRODOWISKU.....	29
6	PRZYRODNICZE PREDYSPOZYCJE KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ. OCENA PRZYDATNOŚCI ŚRODOWISKA – UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRAFICZNE.....	30
6.1	Główne elementy kształtujące system przyrodniczy	30
6.2	Ocena przydatności środowiska. Pola konfliktowe.	31
6.3	Uwarunkowania ekofizjograficzne	32
6.4	Ustalenia i wnioski do planu	32
7.	MAPA	33

1 WSTĘP

1.1 PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA

Przedmiotem niniejszej dokumentacji jest opracowanie ekofizjograficzne podstawowe sporządzane na potrzeby zmiany ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek obejmującego część obszaru ewidencyjnego obrębu Broczyno określonego w uchwale Nr VII/51/15 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 26 marca 2015 r. Dla przedmiotowego obszaru obowiązują ustalenia planu miejscowego uchwalonego uchwałą Nr VII/85/11 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 30 czerwca 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 97 poz. 1773).

Taki obowiązek jego wykonania wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska.

Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe wykonywane jest przed podjęciem prac planistycznych, przy uwzględnieniu zasad zrównoważonego rozwoju (ekorozwoju) oraz ogólnych potrzeb na rzecz ochrony środowiska w powiązaniu z najbliższym otoczeniem.

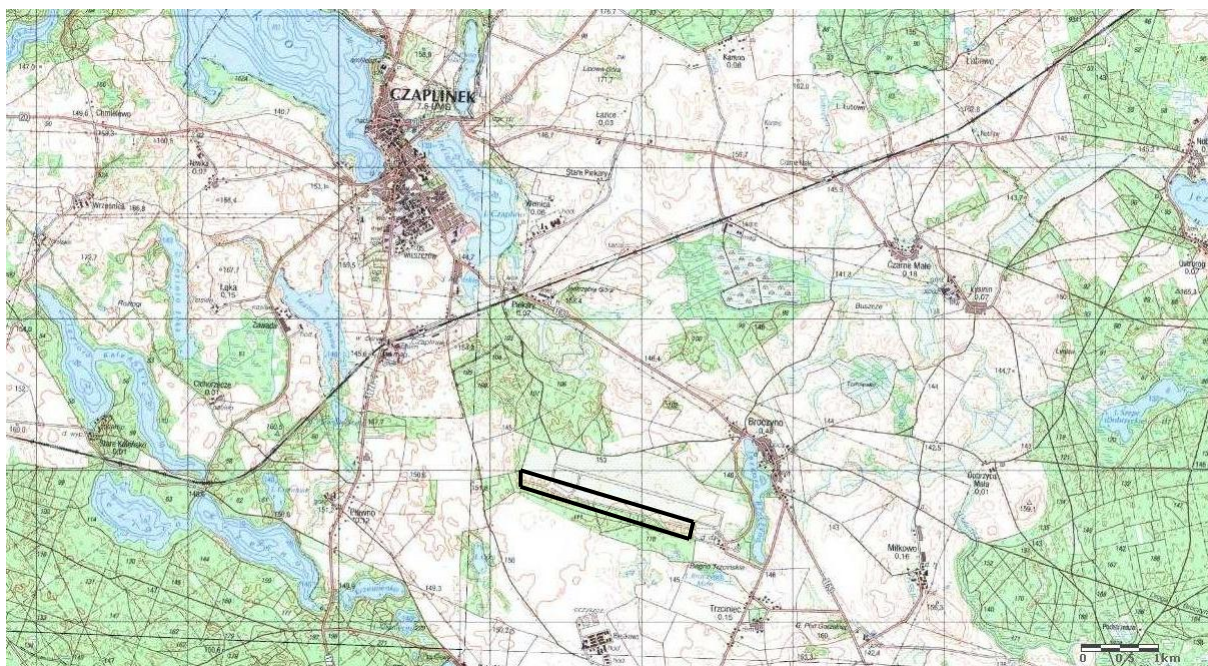
Opracowanie niniejsze sporządza się biorąc pod uwagę:

- dostosowanie funkcji, struktury i intensywności zagospodarowania przestrzennego do uwarunkowań przyrodniczych,
- zapewnienie trwałości podstawowych procesów przyrodniczych na obszarze objętym mpzp,
- zapewnienie warunków odnawialności zasobów środowiska,
- eliminowanie lub ograniczanie zagrożeń i negatywnego oddziaływania na środowisko,
- ustalenie kierunków rekultywacji obszarów zdegradowanych.

Powyższe zasady stanowią podstawę do wykonania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

1.2 Ogólna charakterystyka i zakres przestrzenny opracowania

Niniejsze opracowanie dotyczy obszaru położonego w Czaplinku określonego w uchwale Nr VII/51/15 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 26 marca 2015 r. w sprawie przystąpienia do zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek obejmującego część obszaru ewidencyjnego obrębu Broczyno. Dla przedmiotowego obszaru obowiązują ustalenia planu miejscowego uchwalonego uchwałą Nr VII/85/11 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 30 czerwca 2011 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego Nr 97 poz. 1773). Jego powierzchnia wynosi 61,47 ha.

Rysunek 1 Położenie obszaru objętego opracowaniem.

Opracowanie dotyczy terenów elementarnych oznaczonych w obowiązującym planie:

- 06P, 07P, 08P – tereny funkcji produkcji, usług , składów i magazynów,
- 01ZL, 02 ZL – tereny lasów,
- 03KL – teren komunikacji lotniczej,
- 01KDD – teren dróg dojazdowych.

1.3 Podstawy prawne, na których oparto sporządzone opracowanie ekofizjograficzne

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2013 r. poz. 627 ze zm.),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 ze zm.),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2015 r., poz. 199 ze zm.)
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 909),

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 21 ze zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2014 r. poz. 613 ze zm.),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, ze zm.),
- Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012 r. poz. 1059 ze zm.),
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2013 r. poz. 1399 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 10 października 2013 r. w sprawie rodzajów i ilości substancji niebezpiecznych, których znajdowanie się w zakładzie decyduje o zaliczeniu go do zakładu o zwiększonym ryzyku albo zakładu o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (Dz. U. poz. 1479),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia rodzaju przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213, poz. 1397 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2014 r., poz. 1348),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1713),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r., poz. 112),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031),
- Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. z 2012 r., poz. 463),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2014 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2014 r., poz. 1923),

- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi, oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego (Dz. U. z 2014 r., poz. 1800),
- Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 kwietnia 2000 r. w sprawie wymagań w zakresie ochrony środowiska dotyczących budowy i użytkowania strzelnic. (Dz.U. z 2000 r. Nr 27, poz. 341).
- Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie opracowań ekofizjograficznych z dnia 9 września 2002 roku (Dz. U. 2002 Nr 155, poz. 1298),
- Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (wersja ujednolicona),
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz.2674),
- zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039 (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz.1920).

1.4 Źródła informacji wykorzystane przy sporządzeniu opracowania ekofizjograficznego

- Geografia fizyczna Polski, Kondracki J., PWN, Warszawa, 1998,
- Mapa hydrograficzna Polski w skali 1:50 000, wraz z komentarzem;
- Mapa obszarów głównych zbiorników wód podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony, Kleczkowski A.E., AGH Kraków, 1990,
- Mapa sozologiczna Polski w skali 1:50 000,
- Mapa zasadnicza w skali 1:1000,
- Pięcioletnia ocena jakości powietrza za lata 2009-2013. WIOŚ Szczecin,
- Raporty o stanie środowiska w województwie zachodniopomorskim z 2014 roku., WIOŚ Szczecin,
- Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego (Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie, 02.2010 r.),
- Waloryzacja przyrodnicza gminy Czaplinek (operat generalny), Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie 2004 r., wraz z mapą w skali 1:25 000;

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek,
- Prognoza oddziaływania na środowisko realizacji ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Czaplinek obejmującego część obszaru ewidencyjnego Broczyno (Pro Digital, Gdynia, lipiec 2009 r.),
- Opracowanie ekofizjograficzne dotyczące obszarów gminy Czaplinek obejmującego część obszaru ewidencyjnego obrębu Broczyno,
- Wizja w terenie, dokumentacja fotograficzna,

2 CHARAKTERYSTYKA STANU ORAZ FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

2.1 ŚRODOWISKO I UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE.

2.1.1 Położenie terenu

Teren położony jest na południowy - wschód od Czaplinka w odległości ok. 1,5 km od miejscowości Broczyno, od zachodu sąsiaduje z Młodzieżowym Ośrodkiem Wychowawczym w Trzcińcu. Obejmuje część dawnego lotniska wojskowego oraz grunty leśne. Pas lotniska pokryty nawierzchnią asfaltową oraz teren postoju samolotów z nawierzchnią betonową. W zachodniej części terenu znajduje się 12 stanowisk na samoloty tzw. stojanek, osłoniętych z trzech stron wałami ziemnymi.

Lotnisko zostało zbudowane w drugiej połowie lat 50. XX w. jako zapasowe dla lotnictwa stacjonującego w Pile. Z powodu przemian gospodarczych w 1991 r. wojsko przestało z niego korzystać i zostało przekazane władzom samorządowym gminy Czaplinek. Powierzchnia opracowania wynosi 61,47 ha.

Zgodnie z podziałem fizyczno geograficznym Polski Kondrackiego (2007) analizowany teren położony jest w:

provincji Niż Środkowoeuropejski (31)

podprovincji Pobrzeże Południowobałtyckie (314)

makroregionie Pojezierze Południowopomorskie (314.6)

mezoregionie Równina Walecka (314.65)

Równina Walecka - mezoregion jest sandrową równiną, położoną po obu stronach rzeki Pilawy (górne dorzecze Gwdy), występuje tu wiele jezior wytopiskowych, z których największym jest Zdbiczno.

2.1.2 Geologia. Geomorfologia

2.1.2.1 Warunki ogólne

Rzeźba terenu omawianego obszaru została ukształtowana podczas recesji lądolodu w fazie poznańskiej i pomorskiej ostatniego zlodowacenia. Szczególnie zaznaczyła się tu faza pomorska, podczas której powstały wyraźne formy powierzchniowe, charakterystyczne dla krajobrazów młodoglacjalnych. Uformowała się tu równina sandrowa, która zalega na rzędnej 150 m n. p. m.. Rzędne terenu objętego analizami wahają się od 147,5 m n.p.m. na wschodnim krańcu do 155 m n.p.m. na zachodzie.

2.1.2.1.1 Złoża surowców mineralnych

Na analizowanym obszarze brak udokumentowanych złóż surowców mineralnych.

2.1.3 Gleby

Równina sandrowa zbudowana jest głównie z piasków różnoziarnistych, często drobnoziarnistych z przewarstwieniami żwirów. Wykształciły się z nich gleby posiadające niską przydatność rolniczą są to głównie gleby bielicowe. Zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej. Obecnie tereny te oznaczone są w ewidencji jako tereny przemysłowe - Ba, tereny rekreacyjno- wypoczynkowe - Bz, tereny komunikacyjne -Ti, tereny zadrzewione - Lz, lasy - Ls oraz nieużytki - N.

2.2 Hydrografia

2.2.1 Wody podziemne

Zgodnie z podziałem hydrogeologicznym Polski z 1995 roku (Paczyński 1995), cały obszar opracowania znajduje się w regionie pomorskim (V) rejonie pilskim (V_A). Główny użytkowy poziom wodonośny występuje w utworach czwartorzędowych: piaskach i żwirach. Głębokość jego występowania w rejonie Czaplinka wynosi od 60 do 100 metrów. Pierwszy poziom wód podziemnych zalega na głębokości od 2 - 5 m p.p.t. Głównym poziomem wód podziemnych jest międzyglinowy poziom wodonośny, który zalega na głębokości ok. 15-50 m i występuje w piaskach i żwirach o miąższości od 10 do 40 m.

Według nowego podziału na jednolite części wód podziemnych wynikającego z wdrażania Ramowej Dyrektywy Wodnej, obszar położony jest w zlewni Drawy. Według tej regionalizacji stanowi on część następujących jednostek:

Prowincji Odry

Regionie Warty

Subregionie Warty nizinnej

2.2.2 Wody powierzchniowe

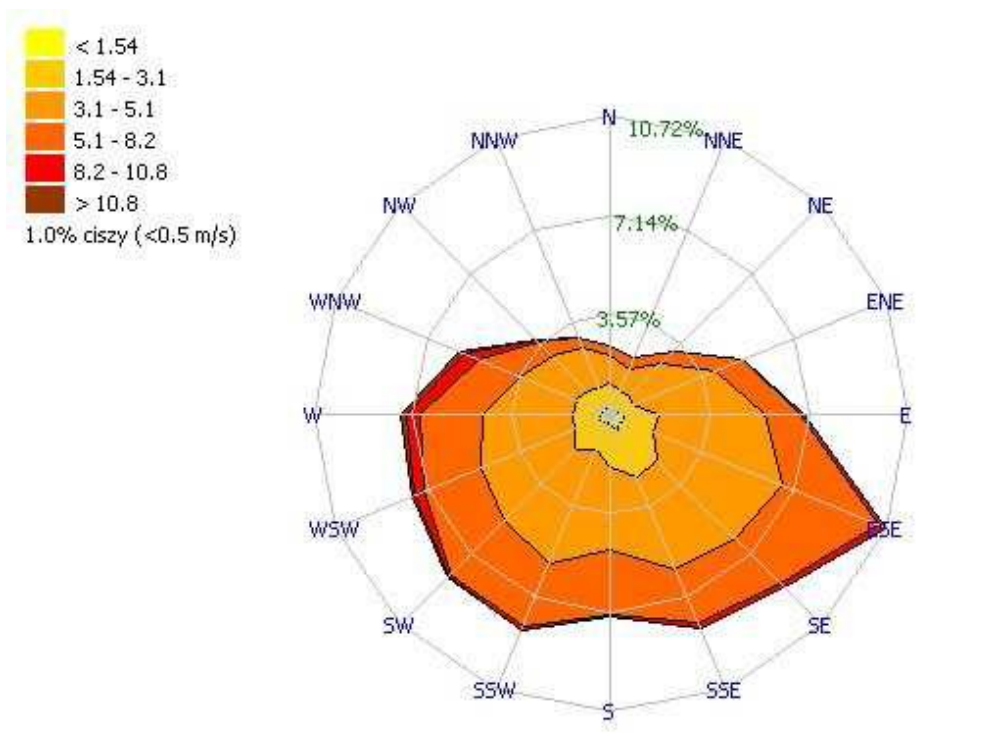
Zgodnie z Podziałem Hydrograficznym Polski IMGW obszar objęty analizami położony jest w dorzeczu Odry, zlewni głównej Noteci i zlewni niższego rzędu:

- nr 1888 – Drawy,
- nr 188839 – bezpośredniej zlewni jez. Drawsko.

W granicach terenu brak wód powierzchniowych, nie występują także obszary zmeliorowane urządzeniami melioracji wodnych szczegółowych.

2.3 Klimat

Według podziału województwa zachodniopomorskiego na krainy klimatyczne (Koźmiński 2007) teren opracowania położony jest w Krainie VII – Drawsko-Szczecineckiej – obejmującej pagórkowate tereny moreny czołowej, rozciągające się od Pojezierza Ińskiego po Pojezierze Bytowskie. Spośród 10 wydzielonych krain, kraina VII odznacza się najgorszymi warunkami usłonecznienia rzeczywistego. wynoszącymi około 1500 godzin. Klimat tej krainy jest najbardziej surowy w całym województwie, gdyż średnia temperatura roku kształtuje się od 7,0° do 7,9°C. Temperatura stycznia wynosi od -2,5°C w wyższych partiach wzniesień wschodniej części krainy do -1,4°C na Pojezierzu Ińskim. Także lato jest chłodne ze średnią temperaturą lipca od 16,5°C na wysoczyznach morenowych. W obrębie tej krainy duże zagrożenie stwarzają przymrozki. Ostatnie przymrozki wiosenne zanikają bowiem dopiero w pierwszej dekadzie maja, natomiast pierwsze jesienne notowane są przeciętnie już w drugiej dekadzie października (12-17.X). Kraina charakteryzuje się najkrótszym okresem gospodarczym i wegetacyjnym. Prace polowe można wykonywać w okresie liczącym 238-247 dni, a okres wegetacyjny trwa od 212 do 219 dni. Kraina VII odznacza się także najwyższymi i najczęściej występującymi opadami, a także najdłuższym okresem zalegania pokrywy śnieżnej. Roczne sumy opadów kształtują się od 620 do 800 mm. Średnia liczba dni z pokrywą śnieżną wynosi od 50 do 65. Rozkład rocznej sumy opadów atmosferycznych na badanym obszarze w 2014 roku wskazywał na występowanie wartości w przedziale od około 650 mm do około 700 mm. Przebieg opadów w ciągu roku wskazywał na występowanie wysokich sum opadów w sierpniu (80mm) oraz w grudniu (90 mm). Roczna suma opadów 598.5mm. Najczęściej występowały wiatry o prędkościach z zakresu 3-5 m/s (35,5-45,5% w roku), dominowały wiatry z sektora południowo-zachodniego (SW). Według rozkładu średnich miesięcznych prędkości wiatru na badanym obszarze najwyższe prędkości wiatru wystąpiły w miesiącach zimowych 6 m/s (styczeń i grudzień), zaś najniższe latem (czerwiec i lipiec) 3,5 m/s.

Rysunek 2. Róża wiatrów dla stacji w Szczecinku w 2014 r.¹

Topoklimat

Istotną cechą lokalnego klimatu jest bardzo duża zmienność i nieregularność, uwarunkowana przede wszystkim rzeźbą terenu, ekspozycją, rodzajem pokrycia terenu oraz występowaniem wód powierzchniowych i terenów podmokłych.

Na terenie objętym zmianą planu wyróżniamy topoklimat terenów płaskich obejmujących tereny komunikacyjne lotniska i tereny przyległe z roślinnością synantropijną oraz topoklimat charakterystyczny dla obszarów leśnych.

Ze względu na ukształtowanie cała powierzchnia terenu charakteryzuje się dużym przewietrzeniem, małą wilgotnością powietrza oraz brakiem występowania inwersji termicznych.

2.4 Szata roślinna

Na analizowanym obszarze występuje wyłącznie roślinność pochodzenia antropogenicznego. Ma ona układ pasowy, przebiegający równolegle do głównych ciągów komunikacyjnych utwardzonych. Północna część obszaru została silnie przekształcona w wyniku funkcjonowania lotniska, nastąpiła tu sukcesja antropogenicznych zbiorowisk ruderalnych, muraw trawiastych oraz nasadzeń sosnowych.

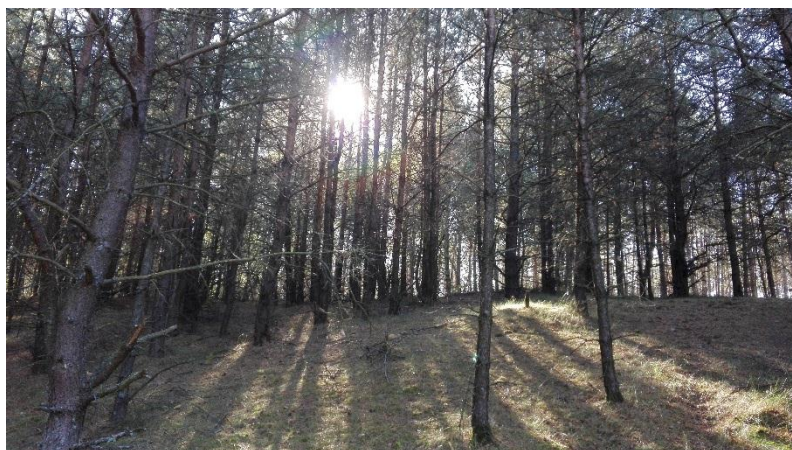
¹ Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za 2014 r. WIOŚ w Szczecinie. Szczecin, kwiecień 2015 r.

Wzdłuż ciągów nawierzchni bitumicznej oraz w pasie położonym między nimi występuje roślinność synatriopijna i zaroślowa z udziałem żarnowca miotlastego

Widok pasa terenu biegnącego między ciągami komunikacyjnymi w kierunku wschód – zachód

Południowy pas terenu pokryty jest roślinnością wielowarstwową i stanowi zadrzewienia przechodzące w pas lasu o charakterze dość ubogiego bory sosnowego suchego przechodzącego w obniżeniach terenu w bór mieszany świeży. Przeciętny wiek drzewostanu to ok. 20-30 lat. W warstwie drzew dominuje sosna zwyczajna z niewielką domieszką brzozy brodawkowatej.

Widok na zadrzewienie sosnowe od strony południowej granicy terenu opracowania

Gatunkiem najczęściej urozmaicającym monotonne zadrzewienie jest brzoza, a w żyzniejszej wersji także wierzba iwa. Pojedynczo, głównie w zewnętrznej części zadrzewienia, występują także pojedynczo drzewa i krzewy owocowe stanowiące źródło pożywienia dla ptaków i zwierząt.

Widok na zadrzewienie wielogatunkowe z przewagą sosny i udziałem brzozy oraz wierzby

Śladowo w warstwie krzewów występuje tu głóg, czereemcha i jarzębina, czarny bez, a także róża, która tworzy także ok. 10m żywopłot biegnący wzdłuż ciągu komunikacyjnego.

Widok na żywopłot różany

W kierunku wschodnim zadrzewienia sosnowe przechodzą stopniowo w nieco żyźniejsze zbiorowiska z dębami i wierzbami oraz topolą osiką.

We wschodniej części terenu znajduje się stare siedlisko, w obrębie którego zaobserwować można, obok rosnących na starym fundamencie paproci, także pozostałości roślin użytkowych w postaci pojedynczych starych jabłoni.

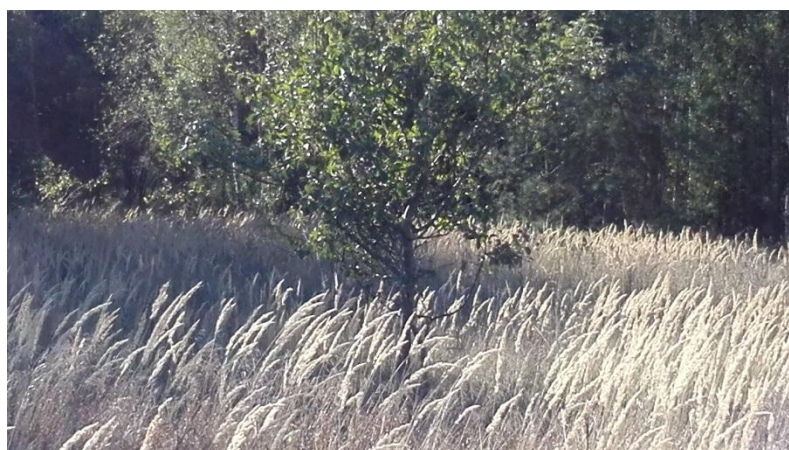
Widok paproci rosnących na starym fundamencie w obrębie dawnego siedliska

Te typowe dla siedlisk ludzkich rośliny występują pośród zbiorowisk ruderalnych i zadrzewień towarzyszących o przekroju gatunkowym typowym dla omawianego terenu.

Widok dawnego siedliska pośród roślinności ruderalnej i zadrzewień wielogatunkowych

W warstwie runa, w miejscach dobrze nasłonecznionych występuje trzcinnik leśny, z rzadką wrzosa, zaś w obniżeniach terenu i w słabiej nasłonecznionych miejscach – mchy.

Widok na łąny trzcinnika leśnego

W południowo - zachodniej części opracowania, gdzie występują ziemne obwałowania, następuje proces naturalnej sukcesji roślinności leśnej, złożonej głównie z sosny zwyczajnej, topoli osiki i brzozy brodawkowatej.

W czasie wizji w terenie nie stwierdzono występowania gatunków ani siedlisk chronionych.

2.5 Fauna

Z uwagi na ograniczone możliwości czasowe, przeprowadzenie szczegółowej inwentaryzacji faunistycznej było niemożliwe. Na potrzeby opracowywanego dokumentu wykorzystano dane zawarte w monitoringu ornitofauny na potrzeby budowy farmy wiatrowej „Trzciniec”.

Awifauna badanego obszaru jest stosunkowo uboga, stanowią ją głównie gatunki leśne, wróblowate i szponiaste. Dominującym gatunkiem jest skowronek i świergotek łąkowy. Głównym gatunkiem przelotowym jest gęś zbożowa i żuraw. W okresie migracji wiosenno-jesiennych na sąsiednich terenach opracowania stwierdzono dwa gatunki wymienione w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Jest to kania ruda (*Milvus milvus*) i błotniak zbożowy (*Circus cyaneus*). Obszar objęty opracowaniem nie stanowi lęgowiska ptaków o statusie ochronnym oraz gatunków kluczowych.

Na obszarze opracowania mogą potencjalnie występować gatunki nietoperzy z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: nocek duży, nocek rudy, mroczek późny, karlik malutki, borowiec wielki, gacek brunatny. W rejonie opracowania stwierdzono żerowiska nietoperzy. Można przypuszczać, że potencjalne siedliska nietoperzy głównie nocka dużego, mogą występować w ziemnych schronach na samoloty, gdzie znajdują się betonowe korytarze.

Na badanym terenie potencjalnie mogą występować ssaki większe reprezentowane przez: sarny, dziki i zające jak również lisy, jenoty, łasice oraz borsuki i kuny leśne. Możliwe jest występowanie gadów takich jak: żmija zygzakowata i jaszczurka zwinka. Omawiany w opracowaniu teren nie stanowi jednak zasadniczego zaplecza pokarmowego dla występujących na nim lub w jego otoczeniu przedstawicieli fauny.

2.6 Zagadnienia sozologiczne - źródła zagrożenia środowiska

Środowisko, w tym jego zasoby i walory przyrodnicze poddawane są różnym szkodliwym oddziaływaniom. Źródła niekorzystnych oddziaływań mogą być zlokalizowane na terenie miejscowości, jak również mogą pochodzić z zewnątrz (migracja zanieczyszczeń w wodzie, w powietrzu).

Formy antropogeniczne, które negatywnie oddziałują na obszar, powodują zakłócenia w funkcjonowaniu środowiska oraz obniżają wartości ekologiczne i estetyczne to:

1. Elementy zagospodarowania lotniska (płyta betonowa, wały ziemne tzw.stojanki)
2. Tereny komunikacyjne.

2.6.1 Jakość powietrza

Zanieczyszczenie powietrza - możemy podzielić na zanieczyszczenia ze źródeł przemysłowych tzw. emisja punktowa, emisja z sektora komunalno-bytowego to tzw. emisja niska lub powierzchniowa oraz emisja ze środków transportu tzw. emisja liniowa.

Ze względu na ochronę zdrowia zgodnie z danymi zawartymi w *Rocznej ocenie jakości powietrza za 2015 r. w województwie zachodniopomorskim* podobnie jak w latach poprzednich wykonanej przez WIOŚ, ze względu na stwierdzone przekroczenie standardu jakości powietrza na dwóch stanowiskach pomiarowych na ul. Artyleryjskiej i ul. Przemysłowej przez 24 godzinne stężenie pyłu zawieszonego PM10 otrzymał klasę C. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tych dwóch zanieczyszczeń rejestrowano w okresach grzewczych, szczególnie w styczniu, lutym, marcu, listopadzie i grudniu. Jako główną przyczynę tych przekroczeń wskazuje się niską emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania mieszkań.

Obowiązujący dla średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu poziom docelowy, który wynosi 1 ng/m³, w roku 2014 został przekroczony, podobnie jak w latach poprzednich i otrzymały klasę C.

Dla pozostałych zanieczyszczeń, dla których stężenia nie przekroczyły obowiązujących w 2014 roku kryteriów: dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂), pyłu zawieszonego PM_{2,5}, benzenu (C₆H₆), tlenku węgla (CO), ozonu (O₃), – poziom docelowy, arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i ołowiu (Pb), strefa zachodniopomorska otrzymała klasę A.

Dla ozonu przekroczony został poziom celu długoterminowego, stanowiący dodatkowe kryterium oceny dla tego zanieczyszczenia i powiat szczecinecki został zaliczony do klasy D2.

Tabela 1 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2014 r., dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.²

Strefa zachodniopomorska	kod	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie											
		SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM ₁₀	PM _{2,5}	Pb	As	Cd	Ni	BaP
	PL3203	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	A	C

Ze względu na ochronę roślin, w strefie zachodniopomorskiej ocenie jakości powietrza podlega dwutlenek siarki (SO₂), tlenki azotu (NO_x) i ozonu (O₃). W 2014 roku w strefie tej nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy, zarówno przez średnioroczne stężenie NO_x i SO₂ oraz przez średnie stężenie SO₂ z okresu zimowego (październik-marzec). Nie została też przekroczona wartość wskaźnika AOT40 obowiązująca dla poziomu docelowego dla ozonu. Ze względu na ochronę roślin strefa zachodniopomorska została sklasyfikowana w klasie A dla wszystkich tych trzech zanieczyszczeń. Ze względu na dodatkowe kryterium obowiązujące dla ozonu – poziom celu długoterminowego, w strefie zachodniopomorskiej kryterium to, ze względu na ochronę roślin zostało przekroczone i strefa ta ze względu na to kryterium otrzymała klasę D2.

Tabela 2 Wynikowe klasy strefy zachodniopomorskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2014 r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin.³

Strefa zachodniopomorska	kod	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie		
		SO ₂	NO ₂	O ₃
	PL3203	A	A	A

Dla strefy zachodniopomorskiej obowiązują program ochrony powietrza ze względu na pył PM₁₀ i benzo(a)piren, przyjęty Uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego w dniu 29 października 2013 r.

² Roczna ocena jakości powietrza za 2015r. WIOŚ Szczecin

³ Roczna ocena jakości powietrza za 2015r. WIOŚ Szczecin

Głównym źródłem emisji powierzchniowej (tzw. niskiej emisji) są lokalne kotłownie i indywidualne paleniska domowe. Z uwagi na zasilanie kotłowni węglem słabej jakości, wyeksploatowanym piecom i spalaniu odpadów stanowią one najważniejsze przyczyny wysokiej emisji pyłów i benzo(a)pirenu, można to zauważyć poprzez zwiększenie stężeń zanieczyszczeń w okresie grzewczym.

2.6.2 Hałas komunikacyjny drogowy

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2014 r., poz. 112 ze zm.) obowiązują następujące dopuszczalne poziomy hałasu określone wskaźnikami:

- $L_{DWN} = 55$ dB, $L_N = 50$ dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- $L_{DWN} = 60$ dB, $L_N = 50$ dB dla terenów budowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego, terenów zabudowy zagrodowej oraz terenów mieszkaniowo - usługowych.

Teren objęty zmianą planu jest oddalony o około 1,5 km. od drogi wojewódzkiej Nr 163 przebiegającej przez miejscowość Broczyno łączącej Czaplinek z Wałczem. Z uwagi na znaczną odległość nie ma ona wpływu na hałas na badanym obszarze. Głównym źródłem hałasu są lądujące samoloty. Jednak lotnisko jest wykorzystywane sporadycznie głównie przez samoloty turystyczne i sportowe.

2.6.3 Jakość wód powierzchniowych

Na terenie opracowania brak wpływów wód powierzchniowych.

2.6.4 Jakość wód podziemnych

W Czaplinku znajduje się punkt kontrolno-pomiarowy w sieci krajowego monitoringu wód podziemnych nr 375. W punkcie tym bada się czwartorzędowe wody gruntowe. W roku 1999 zaklasyfikowano je jako Ib (wód o wysokiej jakości), w roku 2000 klasy II (wody średniej jakości), a w latach 2001-2003 do klasy III (wody niskiej jakości) (Raporty z lat 1999-2004). Według nowej klasyfikacji (5-cio klasowej) w latach 2004-2007 i 2010 r. oraz w 2012 r. wody w tym punkcie zakwalifikowano do klasy IV (czyli wód złej jakości) ze względu na związki azotu (Raport..., 2012). Na jakość wód w rejonie Czaplinka mają naturalne procesy zachodzące w wodach podziemnych oraz wyraźne oddziaływanie antropogeniczne. Główną przyczyną słabego stanu chemicznego wód były podwyższone zawartości amoniaku (związek azotu) pochodzenia antropogenicznego.

Tabela 3. Wyniki oceny jakości wód podziemnych badanych w punkcie nr 375 krajowego monitoringu wód podziemnych

Nr punktu badawczego	Lokalizacja	Stratygrafia	Klasa 2004*	Klasa 2005*	Klasa 2006	Klasa 2007	Klasa 2010	Klasa 2012	Wskaźniki przekraczające normy w 2012 roku				Zawartość azo- tanów w 2010 roku (mg/dm ³)
									w kl. III	w kl. IV	w kl. V	dla wód prze- znaczonych do spożycia	
375	Czaplinek	Q	IV	IV	IV	IV	IV	IV		NO ₃		NO ₃ , Mn	0,08

2.6.5 Przekształcenia rzeźby terenu

Analizowany teren obejmuje część dawnego lotniska wojskowego oraz grunty leśne. Północna część terenu to pas lotniska pokryty nawierzchnią asfaltową oraz teren postoju samolotów z nawierzchnią betonową. W zachodniej części terenu znajduje się 12 stanowisk na samoloty tzw. stojanek, osłoniętych z trzech stron wałami ziemnymi. Teren jest silnie przekształcony antropogenicznie z wyjątkiem południowej części z fragmentami lasów i zadrzewień.

2.6.6 Odpady

Zgodnie z ustawą z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz.U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm.) gminy mają obowiązek sporządzenia regulaminu utrzymania czystości i porządku, który jest aktem prawa miejscowego. Gospodarka odpadami na terenie gminy Czaplinek prowadzona jest w oparciu o uchwałę Nr XXVI/321/2013 Rady Miejskiej w Czaplinku z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Czaplinek. Koordynacją zadań związanych z gospodarką odpadami zajmuje się Urząd Gminy Czaplinek. Prowadzi on ewidencję podmiotów realizujących zadania z zakresu usuwania, odzysku i unieszkodliwiania odpadów, wydaje pozwolenia podmiotom ubiegającym się oprawo wywozu odpadów, prowadzi ewidencję ilości odpadów powstających na tym terenie.

2.7 Wartości kulturowe.

2.7.1 Obszary i obiekty chronione

W granicach analizowanego obszaru nie występują zasoby kultury podlegające ochronie.

2.8 Krajobraz

Przyjęta przez Radę Europy w 2000 r. Europejska Konwencja Krajobrazowa definiuje krajobraz jako fragment powierzchni ziemi postrzegany przez ludzi, którego charakter jest wynikiem działania i interakcji czynników przyrodniczych i antropogenicznych (art. 1). Definicja ta odzwierciedla pogląd, że krajobraz stanowi całość, której składowe przyrodnicze i kulturowe należy ujmować i rozpatrywać łącznie.

Termin „krajobraz” występuje także w prawie polskim, w wielu dokumentach prawnych, jednak nie posiada jednoznacznej definicji i występuje w różnych kontekstach. Ustawa Prawo ochrony środowiska traktuje krajobraz jako jeden z elementów środowiska przyrodniczego, które definiowane jest następująco: *„ogół elementów przyrodniczych, w tym przekształconych w wyniku działalności człowieka, a w szczególności powierzchnia ziemi, kopaliny, wody, powietrze, zwierzęta i rośliny, krajobraz oraz klimat”*. Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zawiera pojęcie krajobrazu kulturowego, który definiuje jako *„przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierającą wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze”*. W Ustawie o ochronie przyrody znajduje się określenie *„ochrona krajobrazowa”*, która oznacza *„zachowanie cech charakterystycznych danego krajobrazu”*, a walory krajobrazowe są zdefiniowane jako: *„wartości ekologiczne, estetyczne lub kulturowe obszaru oraz związane z nimi rzeźba terenu, twory i składniki przyrody, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka”*.

Analizowany teren położony jest na obszarze charakteryzującym się krajobrazem młodoglacjalnym – ukształtowanym w głównych zarysach podczas ostatniego zlodowacenia, przeobrażonym następnie w holocenie w wyniku procesów erozyjnych, denudacyjnych i akumulacyjnych, rozwoju roślinności, a następnie przez działalność człowieka.

Ze względu na stopień ingerencji człowieka w naturalną strukturę krajobrazu dominuje krajobraz zurbanizowany (teren byłego lotniska wojskowego) otwarty od południa ograniczony kompleksem leśnym. *składniki przyrody, ukształtowane przez siły przyrody lub działalność człowieka”*.

3 POWIĄZANIA ORAZ PROCESY ZACHODZĄCE W ŚRODOWISKU

3.1 Dotychczasowe zmiany w środowisku

Na terenie lotniska rozległy obszar zostały wyrównany, utwardzony i pokryty masą bitumiczną. Po południowej stronie lotniska znajduje się kilka schronów ziemnych – polowych stanowisk dla samolotów oraz urządzeń obsługi lotniska. Zostały one wykonane w formie c-kształtnych obwałowań ziemnych, w których znajdują się niewielkie korytarze wykonane z betonowych prefabrykatów. Wysokość ziemnych obwałowań dochodzi do 3 m.

3.2 Powiązania przyrodnicze obszaru z jego otoczeniem

Obszar objęty zmianą planu znajduje się w sąsiedztwie następujących obszarów objętych ochroną prawną:

- Drawskiego Parku Krajobrazowego,
- obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Ostoja Drawska” PLB 320019,
- specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” (PLH320039),
- obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie.

Obszar objęty zmianą planu znajduje się w sąsiedztwie następujących obszarów proponowanych do ochrony jako:

- użytek ekologiczny Jezioro Broczyno Małe,
- użytek ekologiczny Jezioro Kacze.

3.3 Ochrona prawna i planistyczna zasobów środowiska.

3.3.1 Obiekty i obszary objęte ochroną zasobów przyrodniczych

3.3.1.1 Drawski Park Krajobrazowy

Drawski Park Krajobrazowy powołano Uchwałą Nr XVI/49/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 24 kwietnia 1979 r. w sprawie utworzenia DPK (Dz. Urz. WRN w Koszalinie Nr 6, poz. 13). Park obejmuje najcenniejszy pod względem przyrodniczym i krajobrazowym fragment Pojezierza Drawskiego o zróżnicowanej rzeźbie terenu, licznych jeziorach i ciekach, bogatej florze i faunie, licznych parkach zabytkowych oraz czystym i mało zmienionym środowisku. Powierzchnia Parku ogółem wynosi 41 430 ha, a otuliny: 22 212 ha. 16 100 ha znajduje się w gminie Czaplinek. Jest to obszar chroniony ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kul-

turowe, a celem utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Obowiązuje rozporządzenia Wojewody Zachodniopomorskiego: 15/2005 z dnia 27 lipca 2005 r. w sprawie DPK (Dz. Urz. Woj. Zach., Nr 64, poz. 1378).

Granice obszaru Drawskiego Parku Krajobrazowego znajdują się w odległości ok. 3,5 km na północny - zachód od obszaru objętego zmianą planu.

3.3.1.2 Obszar chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie”

Powołany został Uchwałą Nr X/46/75 WRN w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. Obowiązują zasady i zakazy zawarte w Uchwale Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Zach. Nr 66, poz. 1804 ze zm.).

Celem ochrony na obszarze chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” jest zachowanie i ochrona charakterystycznego środowiska przyrodniczego Pojezierza Drawskiego, szczególnie krajobrazu polodowcowego (wzgórza morenowe, liczne jeziora), obszarów leśnych, ekosystemów źródłiskowych, torfowiskowych ze stanowiskami gatunków chronionych, rzadkich i zagrożonych. Występuje tu wiele osobliwości florystycznych. Torfowiska, mokradła, wody rzek i jezior oraz zróżnicowane pod względem gatunkowym i siedliskowym lasy są miejscem bytowania i rozrodu licznych cennych gatunków zwierząt, w tym ryb, płazów, gadów oraz ptaków.

Obowiązuje uchwała Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, która wprowadza zakazy obowiązujące na terenie OChK „Pojezierze Drawskie”:

Granice obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie” znajdują się w odległości ok. 1,5 km na północny zachód od obszaru objętego zmianą planu.

3.3.1.3 Obszary Natura 2000

Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Ostoja Drawska” PLB 320019

Obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz.2674).

Obszar obejmuje część Pojezierza Drawskiego z ponad 50 jeziorami (10% pow. terenu), reprezentującymi wszystkie typy jezior. Teren został ukształtowany w wyniku działalności lądolodu podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Pozostałościami tej działalności są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Jeziora należą do najgłębszych w Polsce (Drawsko -

79,7 m). Największe to Drawsko (powierzchnia 1872 ha), Siecino, Żerdno, Komorze i Wilczkowo. Mają one urozmaiconą linię brzegową, na niektórych są wyspy. Brzegi jezior są wysokie, porośnięte lasem, głównie łęgami i buczyną, lub niskie, z roślinnością przybrzeżną.

Lasy pokrywają ok. 25% terenu. Dominują tu bory, duże powierzchnie zajmują drzewostany bukowe, dębowe. Rzeźba terenu jest zróżnicowana, z licznymi wąwozami, parowami, niewielkimi, bezodpływowymi zbiornikami wodnymi, bagnami i torfowiskami. Największą rzeką jest Drawa, mająca tu swoje źródła. Swoją początek biorą tutaj także inne rzeki, jak: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Znaczna część obszaru jest użytkowana rolniczo.

Występują co najmniej 23 gatunki ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, 6 gatunków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Bardzo ważna ostoja dla kilku gatunków ptaków drapieżnych.

W okresie lęgowym obszar zasiedla powyżej 3% populacji lęgowej (C6) puchacza (PCK), co najmniej 1% populacji krajowej (C3 i C6) następujących gatunków ptaków: bielik (PCK), błotniak stawowy, bocian czarny, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), orlik krzykliwy (PCK), trzmieljad, czapla siwa, gągoł, krakwa; w stosunkowo wysokim zagęszczeniu (C7) występują bąk (PCK) i bocian biały. Na terenie obszaru szczególnie cenna jest dolina Drawy, która wraz z dopływami odgrywa bardzo ważną rolę łącznika między obszarami koncentracji cennej flory w urozmaiconym krajobrazie polodowcowym. Jej źródła znajdują się w rezerwacie Dolina Pięciu Jezior. Wody tych jezior są zasobne w wapń, na dnie zbiorników odkłada się kreda jeziorna, która podściela załadowiałe odcinki doliny między kolejnymi jeziorami. Dna jezior porastają łąki ramieniowe. Osobliwością są dobrze zachowane jeziora lobeliowe. Bardzo bogata jest także flora mchów, reprezentowana aż przez 274 gatunki, z których 30 uznano za zagrożone w Polsce. Do bardzo wartościowych zbiorowisk należą torfowiska, szczególnie wysokie, występujące na wododziałach oraz torfowiska przejściowe. Ostoja charakteryzuje się bogactwem i różnorodnością flory i fauny. Na jej terenie występują 742 gatunki roślin naczyniowych, spośród których 28 objętych jest całkowitą ochroną gatunkową, a 14 ochroną częściową. Spotyka się tu gatunki charakterystyczne dla roślinności atlantyckiej, arktycznej, borealnej, górskiej oraz ciepłolubne. Wody zasiedla 36 gatunków ryb i 1 gatunek kręgloustych, w tym 5 gatunków objętych ochroną prawną. Występuje tu 12 płazów i 5 gatunków gadów oraz 41 gatunków ssaków. Na terenie objętym planem nie występują ptaki objęte ochroną, dla których ustanowiono ostoję. Granice obszaru Natura 2000 „Ostoja Drawska” znajdują się w odległości ok. 2 km na północny- zachód od obszaru objętego zmianą planu.

Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” PLH320039

Obowiązuje zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla ob-

szału Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039 (Dz. U. Woj. Zachodniopomorskiego z 2014 r. poz.1920).

Specjalny obszar ochrony siedlisk Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” obejmuje najcenniejszy przyrodniczo i krajobrazowo fragment Pojezierza Drawskiego. Jego rzeźba została ukształtowana w wyniku działalności lądolodu, podczas ostatniego zlodowacenia bałtyckiego. Pozostałościami tej działalności są między innymi: wały moreny czołowej, ozy, liczne jary, doliny rzek, jeziora rynnowe i wytopiskowe. Na terenie ostoi zlokalizowanych jest 47 jezior (zajmujących ok. 10% pow. terenu), reprezentujących większość wyróżnianych w Polsce typów jezior. Jeziora mają urozmaiconą linię brzegową, na niektórych z nich są wyspy. Brzegi jezior są wysokie, porośnięte lasem, głównie łęgami i buczyną, lub niskie, z pasem roślinności przybrzeżnej. W obszarze znajduje się największe jezioro Pojezierza - Drawsko. Największą rzeką obszaru jest Drawa, mająca na jego terenie swoje źródła. Swoją początek biorą tutaj także inne rzeki, jak: Dębica, Wogra, Piławka, Kokna i Rakon. Lasy pokrywają ponad 35% terenu. Spośród nich ponad połowę stanowią tzw. lasy ochronne. Blisko 50% obszaru ostoi jest użytkowana rolniczo.

Granice obszaru Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” znajdują się w odległości ok. 1,5 km na północny - zachód od obszaru objętego zmianą planu.

3.3.1.4 Obszary proponowane do ochrony

Użytek ekologiczny Jezioro Broczyno Małe

Głównym celem jest ochrona zespołu oczek i bagnisk będących siedliskami bytowania rzadkiej i cennej fauny. Jezioro Broczyno Małe i sieć oczek oraz bagnisk silnie zarosnięte szuwarem i łożą, a także niewielkie kompleksy łąk użytkowanych ekstensywnie o różnym stopniu uwodnienia. Miejsca te są siedliskiem występowania płazów, w tym kumaka, grzebiuszki, ropuchy szarej, rzekotki oraz żab brunatnych i zielonych, gadów: padalca i zaskrońca, ptaków, w tym: perkozka, perkoza rdzawoszyjnego, gęgawy, głowienki, czernicy, błotniaka stawowego, kokoszki, kszyka, świerszcza. Głównym zagrożeniem dla tego użytku jest obniżenie poziomu wód, niszczenie roślinności, zanieczyszczenie wód i zaśmiecanie.

Teren objęty zmianą planu znajduje się w odległości ok. 200 m od chronionego użytku.

Użytek ekologiczny Jezioro Kacze

Głównym celem jest ochrona roślinności torfowiska przejściowego i mezotroficznego jeziora Łąka, w krajobrazie dennomorenowym. Wg Waloryzacji przyrodniczej gminy

Czaplinek z 2004 r. występuje tu błotniak stawowy, żurawie, trzcinniczek, krzyżówka oraz łyska.

Głównym zagrożeniem dla tego obszaru jest eksploatacja torfu, eutrofizacja zbiornika, zanieczyszczenie.

Teren objęty zmianą planu znajduje się w odległości ok. 1 km od chronionego użytku.

3.3.1.5 Inne obszary ważne dla funkcjonowania środowiska nie objęte ochroną

Korytarz ekologiczny

Pojęcie „Korytarz Ekologiczny” w prawie polskim pojawiło się stosunkowo niedawno, wraz z wejściem w życie ustawy „o ochronie przyrody” z dnia 16 kwietnia 2004 roku. Według niej jest to „obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów” (art. 5, pkt 2).

Korytarz ekologiczny ma charakter pasa terenu lub ciągu oddzielonych od siebie niewielkimi odległościami obszarów różniących się przyrodniczo od otaczającego ich tła. W skali lokalnej są to pasy zadrzewień i zakrzewień oraz małe niezagospodarowane potoki łączące ze sobą oddalone od siebie cenne ekosystemy. W skali regionalnej i ponadregionalnej są to doliny rzek, ciągi łąk i lasów. W miejscach gdzie korytarze ekologiczne łączą się lub krzyżują powstają tak zwane „węzły”.

W obrębie opracowania funkcję lokalnego korytarza ekologicznego pełnią tereny lasu.

3.3.2 Tereny zagrożone powodzią

Na terenie opracowania nie występują tereny zagrożone powodzią.

4 OCENA STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA

4.1 Ocena odporności środowiska na degradację oraz zdolności do regeneracji.

Pod pojęciem odporności rozumie się najczęściej taką progową wartość parametrów systemu przyrodniczego, przy której system się nie zmienia lub zmiany są odwracalne po ustaniu zakłócenia. Przekroczenie tego progu zależy m.in. od:

- stanu środowiska,
- intensywności (natężenia) zjawisk degradujących,
- długości oddziaływania,
- częstotliwości,
- zasięgu przestrzennego.

Określenie odporności na oddziaływania człowieka napotyka na szereg problemów metodycznych wynikających przede wszystkim z:

- braku pełnej informacji co do stanu środowiska,
- oddziaływania na środowisko kilku czynników naraz (zarówno naturalnych jak i antropogenicznych) – nie można stwierdzić, który i w jakim stopniu jest decydujący,
- zróżnicowania struktury środowiska przyrodniczego, co wpływa na dużą nieprzewidywalność jego reakcji na antropopresję,
- progowego charakteru reakcji środowiska na oddziaływanie bodźców antropogenicznych i naturalnych, którego efektem jest nieliniowość funkcji tej reakcji,
- różnego stopnia odporności na różnego rodzaju stresory – ten sam obszar może być mało odporny na jeden typ działań człowieka, będąc jednocześnie bardzo odpornym na inny,
- braku pełnej wiedzy co do charakteru procesów regeneracyjnych – odtwarzanie niektórych komponentów środowiska trwa długo (np. kilkadziesiąt lat), i przekracza długość życia jednego pokolenia ludzi, natomiast pełen monitoring środowiska prowadzony jest dopiero w ostatnich 2-3 dekadach, brak jest informacji o pełnym przebiegu wielu procesów regeneracyjnych zachodzących w środowisku przyrodniczym,
- środowisko bardzo rzadko wraca do takiego samego stanu, jaki występował przed wystąpieniem oddziaływań.

W związku z powyższym ocena odporności środowiska niesie ze sobą dużo elementów niepewności. Z problemem odporności środowiska wiąże się ocena jego zdolności do regeneracji. Generalnie można stwierdzić, że im wyższa jest odporność środowiska, tym większe są także jego możliwości regeneracyjne. Zdolność do regeneracji najczęściej jest wyrażana długością czasu, jaki upływa między momentem ustania działania czynników odkształcających środowisko a powrotem środowiska do

stanu, który występował przed rozpoczęciem działania tych czynników. Jednak stwierdzić należy, że środowisko rzadko wraca do stanu w pełni zgodnego z wyjściowym.

Zdolność do regeneracji posiadają przede wszystkim komponenty biotyczne, a spośród abiotycznych – hydrosfera i klimat. Proces regeneracji powierzchni ziemi i gleb jest długotrwały, a czasem niemożliwy bez udziału człowieka.

Na analizowanym obszarze mamy do czynienia z obszarem silnie przekształconym i zdegradowanym w wyniku funkcjonowania lotniska. Nie sposób mówić w tym przypadku o zdolności do regeneracji poszczególnych komponentów środowiska, gdyż powstałe zmiany mają charakter trwały.

4.2 Ocena stanu ochrony zasobów przyrodniczych i krajobrazowych.

Na terenie lotniska rozległy obszar zostały wyrównany, utwardzony i pokryty masą bitumiczną. Po południowej stronie lotniska znajduje się kilka schronów ziemnych – polowych stanowisk dla samolotów oraz urządzeń obsługi lotniska. Zostały one wykonane w formie c-kształtnych obwałowań ziemnych, w których znajdują się niewielkie korytarze wykonane z betonowych prefabrykatów. Wysokość ziemnych obwałowań dochodzi do 3 m.

Na analizowanym obszarze występuje wyłącznie roślinność pochodzenia antropogenicznego. Ma ona układ pasowy, przebiegający równolegle do głównych ciągów komunikacyjnych utwardzonych. Północna część obszaru została silnie przekształcona w wyniku funkcjonowania lotniska, nastąpiła tu sukcesja antropogenicznych zbiorowisk ruderalnych, muraw trawiastych oraz nasadzeń sosnowych.

Wzdłuż ciągów nawierzchni bitumicznej oraz w pasie położonym między nimi występuje roślinności synantropijna i zaroślowa z udziałem żarnowca miotlastego

Południowy pas terenu pokryty jest roślinnością wielowarstwową i stanowi zadrzewienia przechodzące w pas lasu o charakterze dość ubogiego bory sosnowego suchego przechodzącego w obniżeniach terenu w bór mieszany świeży. Przeciętny wiek drzewostanu to ok. 20-30 lat. W warstwie drzew dominuje sosna zwyczajna z niewielką domieszką brzozy brodawkowatej.

Gatunkiem najczęściej urozmaicającym monotonne zadrzewienie jest brzoza, a w żyzniejszej wersji także wierzba iwa. Pojedynczo, głównie w zewnętrznej części zadrzewienia, występują także pojedynczo drzewa i krzewy owocowe stanowiące źródło pożywienia dla ptaków i zwierząt.

Śladowo w warstwie krzewów występuje tu głóg, czeremcha i jarzębina, czarny bez, a także róża, która tworzy także ok. 10 m żywopłot biegnący wzdłuż ciągu komunikacyjnego.

W kierunku wschodnim zadrzewienia sosnowe przechodzą stopniowo w nieco wyższe zbiorowiska z dębami i wierzbami oraz topolą osiką.

We wschodniej części terenu znajduje się stare siedlisko, w obrębie którego zaobserwować można, obok rosnących na starym fundamencie paproci, także pozostałości roślin użytkowych w postaci pojedynczych starych jabłoni.

Te typowe dla siedlisk ludzkich rośliny występują pośród zbiorowisk ruderalnych i zadrzewień towarzyszących o przekroju gatunkowym typowym dla omawianego terenu.

W warstwie runa, w miejscach dobrze nasłonecznionych występuje trzcinnik leśny, z rzadka wrzosa, zaś w obniżeniach terenu i w słabiej nasłonecznionych miejscach – mchy. W południowo - zachodniej części opracowania, gdzie występują ziemne obwałowania, następuje proces naturalnej sukcesji roślinności leśnej, złożonej głównie z sosny zwyczajnej, topoli osiki i brzozy brodawkowatej.

W czasie wizji w terenie nie stwierdzono występowania gatunków ani siedlisk chronionych.

4.3 Ocena zgodności dotychczasowego użytkowania i zagospodarowania obszaru z uwarunkowaniami przyrodniczymi

Na terenie objętym opracowaniem obowiązuje miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego. Dotychczasowy sposób użytkowania i zagospodarowania większości obszaru objętego planem jest zgodny z uwarunkowaniami przyrodniczymi.

5 WSTĘPNA PROGNOZA DALSZYCH ZMIAN ZACHODZĄCYCH W ŚRODOWISKU

Północna część terenu jest już znacznie przekształcona wskutek budowy lotniska i realizacji infrastruktury technicznej.

Głównym skutkiem realizacji ustaleń projektu planu będzie wprowadzenie zabudowy związanej z obsługą strzelnicy. Jednak będzie to nieznaczne przekształcenie przy powierzchniowych warstwach gruntów. Największe przekształcenie nastąpi w wyniku realizacji wału ziemnego na strzelnicy sportowej. Nowe zagospodarowanie wynikające z zapisów projektu planu będzie potencjalnie wpływać na zmianę powierzchni ziemi w sposób trwały lub długotrwały. Przy eksploatacji toru do sportów motorowych i strzelnicy może potencjalnie nastąpić zanieczyszczenie powierzchni ziemi substancjami ropopochodnymi i związkami metali ciężkich. Przy wykorzystywaniu pocisków ołowianych na strzelnicy należy oczyszczać okresowo powierzchnię ziemi zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 4 kwietnia 2000 r. w sprawie wymagań w zakresie ochrony środowiska dotyczących budowy i użytkowania strzelnic. (Dz.U. z 2000 r. Nr 27, poz. 341).

6 PRZYRODNICZE PREDYSPOZYCJE KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ. OCENA PRZYDATNOŚCI ŚRODOWISKA – UWARUNKOWANIA EKOFIZJOGRA-FICZNE

Północna część obszaru została silnie przekształcona w wyniku funkcjonowania lotniska, nastąpiła tu sukcesja antropogenicznych zbiorowisk ruderalnych, muraw trawiastych oraz nasadzeń sosnowych.

Wzdłuż ciągów nawierzchni bitumicznej oraz w pasie położonym między nimi występuje roślinność synantropijna i zaroślowa.

Południowy pas terenu pokryty jest roślinnością wielowarstwową i stanowi zadrzewienia przechodzące w pas lasu o charakterze dość ubogiego bory sosnowego suchego przechodzącego w obniżeniach terenu w bór mieszany świeży.

6.1 Główne elementy kształtujące system przyrodniczy

Zgodnie z § 6. ust. 4) Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie opracowań ekofizjograficznych celem opracowania ekofizjograficznego jest „określenie przyrodniczych predyspozycji do kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej, polegające w szczególności na wskazaniu obszarów, które powinny pełnić przede wszystkim funkcje przyrodnicze”.

Obszar objęty zmianą planu znajduje się w sąsiedztwie następujących obszarów objętych ochroną prawną:

- Drawskiego Parku Krajobrazowego,
- obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Ostoja Drawska” PLB 320019,
- specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” (PLH320039),
- obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Drawskie.

Obszar objęty zmianą planu znajduje się w sąsiedztwie następujących obszarów proponowanych do ochrony jako:

- użytek ekologiczny Jezioro Broczyno Małe,
- użytek ekologiczny Jezioro Kacze.

Z uwagi na charakter projektowanych przedsięwzięć nie przewiduje się potencjalnego negatywnego wpływu na obszary chronione i proponowane do ochrony znajdujące się w sąsiedztwie obszaru opracowania.

6.2 Ocena przydatności środowiska. Pola konfliktowe.

Na analizowanym obszarze mamy do czynienia z obszarem silnie przekształconym i zdegradowanym w wyniku funkcjonowania lotniska. Nie sposób mówić w tym przypadku o zdolności do regeneracji poszczególnych komponentów środowiska, gdyż powstałe zmiany mają charakter trwały. Głównym zagrożeniem projektowanego przeznaczenia jest wzrost zanieczyszczenia powietrza spalinami z samochodów, związanymi z realizacją toru do sportów motorowych. Wzrośnie też poziom hałasu wskutek realizacji strzelnicy sportowej i hałasu pochodzącego od pojazdów mechanicznych korzystających z toru.

Teren opracowania położony jest w sąsiedztwie Salezjańskiego Ośrodka Wychowawczego, związanego ze stałym pobytem dzieci i młodzieży. W związku z tym nie należy przekraczać dopuszczalnych poziomów hałasu dla tego obszaru, zgodnie z przepisami odrębnymi. Dopuszczalny wskaźnik hałasu dobowego dla tego terenu wynosi 55dB, natomiast dopuszczalny wskaźnik hałasu nocnego wynosi 50dB.

Na obszarze objętym opracowaniem nie występują wyjątkowe i cenne walory przyrodnicze, zarówno w zakresie flory, jak i fauny – dominują ubogie zbiorowiska ruderalne i murawy trawiaste. Najcenniejsze obszary w granicach zmiany planu to lasy, które pozostały w dotychczasowym użytkowaniu. Potencjalnie nastąpi likwidacja szaty roślinnej na terenach przeznaczonych pod budowę zaplecza socjalno- biurowego i gastronomicznego. Jednak są to zbiorowiska ubogie, silnie przekształcone przez człowieka.

Częściowo zostanie zlikwidowana roślinność w wyniku realizacji wału ziemnego na strzelnicy sportowej.

Omawiany w opracowaniu teren nie stanowi jednak zasadniczego zaplecza pokarmowego dla występujących na nim lub w jego otoczeniu przedstawicieli fauny. Na obszarze opracowania mogą potencjalnie występować gatunki nietoperzy z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej: nocek duży, nocek rudy, mroczek późny, karlik malutki, borowiec wielki, gacek brunatny. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w prognozie oddziaływania na środowisko dla terenu lotniska Broczyno, należy przeprowadzić inwentaryzację potencjalnych siedlisk nocka dużego w byłych obiektach wojskowych położonych w zachodniej części opracowania. Część z nich przystosuje się do nowych warunków, większość zwierząt wye-migruje nie znajdując możliwości bytowania i żerowania w tym środowisku.

6.3 Uwarunkowania ekofizjograficzne

Na terenie opracowania występują korzystne warunki geomorfologiczne i gruntowo – wodne. Na terenie opracowania poziom wód podziemnych zalega na głębokości od 2 - 5 m p.p.t. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 4 kwietnia 2000 r. w sprawie wymagań w zakresie ochrony środowiska dotyczących budowy i użytkowania strzelnic. (Dz.U. z 2000 r. Nr 27, poz. 341), strzelnica sportowa może być realizowana na obszarach, gdzie głębokość zwierciadła wód gruntowych wynosi nie mniej niż 1m. Na terenie opracowania występują gleby posiadające niska przydatność rolniczą są to głównie gleby bielcowe. Zaliczane do V i VI klasy bonitacyjnej. W związku z tym na tym terenie występują sprzyjające warunki gruntowe do realizacji takiej inwestycji.

Brak jest także istotnych ograniczeń ekologicznych do realizacji toru do sportów motorowych, który będzie wykorzystywał istniejącą infrastrukturę lotniska.

6.4 Ustalenia i wnioski do planu

Na terenie objętym opracowaniem należy przyjąć następujące ogólne zasady zagospodarowania:

- 1) Należy zachować istniejące zalesienia, które pełnią funkcję lokalnego korytarza ekologicznego.
- 2) W trakcie użytkowania toru do sportów motorowych i strzelnicy nastąpi wzrost natężenia ruchu samochodów, w związku z czym wzrośnie poziom emisji komunikacyjnej, na którą składają się głównie tlenki azotu, tlenki węgla, węglowodory, należy dążyć do minimalizowania tych zanieczyszczeń.
- 3) Poziom hałasu ze strzelnicy, nie może powodować przekraczania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku, określonych przepisami ochrony i kształtowaniu środowiska.
- 4) Należy wyznaczyć i odpowiednio wyposażyć miejsca gromadzenia odpadów na strzelnicy, zgodnie z przepisami o odpadach.
- 5) W rejonach upadku pocisków należy utrzymywać odczyn gleby zbliżony do neutralnego, o wartościach pH zawartych w przedziale od 6,5 do 8,5.

7. MAPA